

Robert Zajkowski

Skuteczność kreowania mikroprzedsiębiorczości na przykładzie projektu "Inicjatywa jest kobietą"

Ekonomiczne Problemy Usług nr 50, 433-443

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ROBERT ZAJKOWSKI

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

SKUTECZNOŚĆ KREOWANIA MIKROPRZEDSIĘBIORCZOŚCI NA PRZYKŁADZIE PROJEKTU „INICJATYWA JEST KOBIETA”

Przedsiębiorczość i mikroprzedsiębiorczość

Przedsiębiorczość jako zjawisko i kategoria ekonomiczna posiada wiele różnorodnych znaczeń i postrzegana jest w różnych kontekstach poznawczych. Zjawisko przedsiębiorczości przeważnie analizowane jest z punktu widzenia funkcji pełnionych przez osobę przedsiębiorcy lub też opisywane jest poprzez wskazanie efektów finalnych uzyskiwanych w efekcie gospodarowania. Wśród funkcji realizowanych przez przedsiębiorcę wyróżnia się między innymi: ponoszenie ryzyka, dostarczanie kapitału finansowego, wprowadzanie innowacji, podejmowanie decyzji, przywództwo, kierowanie, organizowanie i koordynowanie, posiadanie zasobów, zatrudnianie czynników produkcji, arbitraż, a także alokację zasobów w alternatywny sposób¹. Natomiast istotę samego „procesu przedsiębiorczości” wyraża się jako aktywność prowadzącą do: tworzenia bogactwa, tworzenia przedsiębiorstw, motywowania, wprowadzania zmian, tworzenia miejsc pracy, kreowania wartości i wzrostu w sensie ekonomicznym oraz wykorzystywania okazji². Przywołane powyżej, przykładowe bogactwo różnorodnych pojęć kojarzonych z osobą przedsiębiorcy oraz efektami procesu gospodarowania (bycia przedsiębiorczym) nastroczają określonych problemów definicyjnych, utrudniających zwięzłe i ogólne oraz oddające istotę rzeczy określenie istoty „przedsiębiorczości”.

W definicji zaproponowanej przez Ewę Jarocką, przedsiębiorstwo to osoba fizyczna, osoba prawna, a także nieposiadająca osobowości prawnej spółka prawa handlowego, która zawodowo, we własnym imieniu i na własne ryzyko

¹ R. Gabryszak, *MSP w teoriach ekonomicznych*, w: *Ekonomia menedżerska dla MSP w teorii i praktyce*, red. S. Piocha, R. Gabryszak, Difin, Warszawa 2008, s. 13–14.

² *Ibidem*, s. 15.

podejmuje i wykonuje działalność gospodarczą³. W innych koncepcjach podkreśla się, że przedsiębiorstwo jest podmiotem dającym się wyróżnić pod względem organizacyjnym, ekonomicznym i prawnym⁴. Zbliżone jest ujęcie wyodrębniające przedsiębiorstwo pod względem organizacyjnym i majątkowym⁵, co z kolei pozwala traktować je jako podmiot prawa, mogący zawierać umowy i zaciągać zobowiązania. Od strony funkcjonalno-organizacyjnej przedsiębiorstwem natomiast jest podmiot gospodarczy, prowadzący na własny rachunek działalność produkcyjną lub usługową, w celu maksymalizacji nadwyżki ekonomicznej (osiągnięcia określonych dochodów), zatrudniający w tym celu różne czynniki produkcji⁶. Zgodnie natomiast z definicją prawną, przedsiębiorstwo jest zorganizowanym zespołem składników niematerialnych i materialnych, przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej⁷.

Na tle przedstawionych definicji mikroprzedsiębiorstwa wpisują się najlepiej w sens przedsiębiorczości na poziomie jednostkowym, gdzie istota przedsiębiorczości sprowadzana jest do indywidualnej czujności, obejmującej różne aspekty wyobraźni i kreatywności, związanej z niepewnością co do kształtu zdarzeń w przyszłości, gdzie oczekiwany zysk stanowi podstawowy bodziec do uruchomienia owej czujności⁸. Formalna klasyfikacja przedsiębiorstw, wyróżniająca także podmioty „mikro”, została wprowadzona do prawa europejskiego rekomendacją wydaną przez Komisję Europejską w maju 2003 r. (2003/361/EC). W wielokryterialnej klasyfikacji przyjęto tam, iż mikroprzedsiębiorstwo to podmiot zatrudniający do 9 osób, którego roczne obroty oraz suma bilansowa nie przekraczają 2 mln euro, a nadto jest niezależne, w tym sensie, że udział innego podmiotu nie przekracza 25% wartości jego kapitału podstawowego lub 25% liczby głosów⁹. Zbliżona definicja mikroprzedsiębiorcy implementowana została do polskiego ustawodawstwa¹⁰. Mikroprzedsiębiorstwa objęte zostały szczegól-

³ E. Jarocka, *Finanse*, Difin, Warszawa 2001, s. 45.

⁴ J. Kramer, *Podmioty rynku dóbr konsumpcyjnych*, w: *Zachowania podmiotów rynkowych*, red. J. Kramer, PWE, Warszawa 1999, s. 36.

⁵ M. Sławińska, *Podstawy ekonomiki przedsiębiorstwa handlowego*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań 1995, s. 14.

⁶ Por. M. Księżyk, *Podstawowe zagadnienia ekonomii*, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 2000 r., s. 57.

⁷ Art. 55 Ustawy z 23.04.1964 r. Kodeksy Cywilny (DzU 64.16.93 z późn. zm.).

⁸ Por. *Method, process and Austrian economics: Essays In honour of Ludwig von Mises*, red. I.M. Kirzner, Mass, Lexington 1990, s. 93.

⁹ http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/sme_definition/sme_user_guide_pl.pdf

¹⁰ Ustawa z 27.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (DzU nr 173 poz. 1807).

ną opieką i wsparciem władz, jako domniemane antidotum na bezrobocie i jednocześnie katalizator kreatywności oraz miejsce samospełnienia biznesowego (mikro i małe przedsiębiorstwa stanowią dominującą pod względem liczebności formę prowadzenia działalności gospodarczej w krajach Unii Europejskiej, a ich liczba i potencjał uznawane są za jedną z miar wzrostu gospodarczego¹¹).

Wśród głównych powodów skłaniających ludzi do samozatrudnienia, badani przedsiębiorcy europejscy wskazywali najczęściej na chęć wzięcia odpowiedzialności za swoją przyszłość (53% badanych), uzyskiwanie satysfakcji z prowadzenia własnej firmy (52%), chęć bycia szefem dla samego siebie (48%) oraz czerpanie inspiracji z posiadania oryginalnego pomysłu (43%)¹². Znacznie mniejszy odsetek respondentów wśród czynników motywacyjnych wskazał na chęć posiadania większej ilości pieniędzy (28%), niezadowolenie z obecnej pracy (19%), chęć pracy w wymiarze elastycznym (8%) oraz samozatrudnienie jako antidotum na bezrobocie (6%)¹³. Zbliżone czynniki, będące jednocześnie celami zakładania firm przez polskich przedsiębiorców przywołane zostały przez Krzysztofa Safina, który wskazuje, że są nimi: chęć spełnienia się, samorealizacji, a w przyszłości wzrost, rozwój firmy oraz maksymalizacja zysku. Według niego własne przedsiębiorstwo daje możliwość do osiągnięcia lepszego statusu materialnego, poprawy warunków życia, stanowi pole realizacji ambicji i daje satysfakcję¹⁴. Praktyka pokazuje jednocześnie, że „bycie” przedsiębiorcą nie jest rynkową idyllą. Obok ewidentnych korzyści przedsiębiorcy natrafiają na cały szereg barier, których trzy główne grupy wyróżnione zostały w pracy pod redakcją Mariana Strużyckiego, tj.:¹⁵

1. bariery rynkowe i otoczenia, które wiążą się z problemami ogólnej sytuacji gospodarczej – wahaniami koniunktury, obciążeniami podatkowymi, polityką państwa w zakresie eksportu, importu, systemem ceł, dopłatami, małymi nakładami inwestycyjnymi, brakiem inwestorów, słabością gospodarczą regionów,
2. braki kapitałowe i ograniczony dostęp do kredytów bankowych,

¹¹ A. Skowronek-Mielczarek, *Małe i średnie przedsiębiorstwa. Źródła finansowania*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2005, s. 8.

¹² Shell Live WIRE Young Entrepreneurs of the Yer Awards, *Finanlist Report 2004*, Financial Times z 9 listopada 2004 r., s. 8.

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ K. Safin, *Zarządzanie małą firmą*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego, Wrocław 2002, s. 176–177.

¹⁵ *Małe i średnie przedsiębiorstwa w gospodarce regionu*, red. M. Strużycki, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2004, s. 116–119.

3. problemy wynikające z niewystarczającej wiedzy i umiejętności przedsiębiorców i kadry zarządzającej.

Na analogiczne bariery zaobserwowane w trakcie prowadzenia małych i średnich firm, zwrócono także uwagę w raporcie Home & Market¹⁶, w którym w świetle badań 2/3 respondentów za główną przeszkodę uznało biurokrację, nieomal połowa (48%) – niejasne przepisy prawne, a około 41% – brak finansów, 38% – brak reguł rozwoju MSP oraz 37% – brak kapitału początkowego. Czynniki o charakterze technicznym, ludzkim, organizacyjnym, czy rynkowym stanowiły na tym tle utrudnienia o znaczeniu drugorzędym.

Inercja polskiej gospodarki oraz statyczność systemu prawodawstwa sprawiają, że zaobserwowane przeszkody od lat skutecznie zniechęcają wielu kreatywnych uczestników rynku do podejmowania wyzwań w ramach własnej działalności gospodarczej. Przekłada się to zarówno na zawyżenie wskaźnika bezrobocia, jak i osłabienie sił sprawczych w gospodarce. Stąd też szereg instytucji otoczenia biznesu, agend rządowych i pozarządowych, instytucji dochodowych oraz non profit, a także regulatorów rynku pracy, podejmuje działania, których nadrzędnym celem jest wspieranie rozwoju oraz kreowanie przedsiębiorczości. Szczególną rolę w tym procesie odgrywają w ostatnich latach formy wsparcia posiadające zaplecze finansowe w Programach Operacyjnych Unii Europejskiej, w tym w szczególności w ramach programu Kapitał Ludzki oraz Innowacyjna Gospodarka.

W dalszej części opracowania, na tle ogólnych uwarunkowań związanych z kreowaniem przedsiębiorczości, zarysowana została skuteczność tego rodzaju procesów realizowanych w ramach lubelskiego projektu „Inicjatywa jest kobietą. ABC przedsiębiorczości”¹⁷.

Kreowanie przedsiębiorczości

W praktyce polskiej gospodarki wyodrębnić można kilka typowych grup instytucji otoczenia biznesu, wywierających w mniejszym bądź większym stopniu sprawczy wpływ na rozwój różnorodnych form przedsiębiorczości. Należą do nich¹⁸: jednostki administracji centralnej (np. Polska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości), jednostki samorządu terytorialnego (jednostki wyodrębnione

¹⁶ P. Piłat., *Lista barier-lista zarzutów*, Home & Market nr 7–8/2003 za: Wyniki badań IPSOS-Demoskop z 2001 r. na zlecenie Polskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości.

¹⁷ www.inicjatywajestkobieta.lublin.pl

¹⁸ Por. B. Filipiak, J. Ruszyła, *Instytucje otoczenia biznesu. Rozwój, wsparcie, instrumenty*, Difin, Warszawa 2009, s. 75 i nast.

przez samorządy), spółki publiczno-prywatne, powołane przy zaangażowaniu organizacyjnym i finansowym władz publicznych (np. agencje rozwoju lokalnego), jednostki zaplecza badawczo-rozwojowego (np. ośrodki badawcze, jednostki Polskiej Akademii Nauk), organizacje pracodawców i pracobiorców, izby i stowarzyszenia producenckie, instytucje szkoleniowo-doradcze, sektor szkolnictwa wyższego, instytucje wspierające przedsiębiorczość (inkubatory przedsiębiorczości, parki przemysłowe, fundacje i stowarzyszenia realizujące programy rozwoju przedsiębiorczości), sieci wspierania przedsiębiorczości i innowacyjności (np. Krajowy System Usług, Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeniowych, instytucje doradcze i konsultingowe oraz podmioty rynku finansowego).

Wskazane powyżej instytucje ukierunkowane są na realizację przynajmniej dwóch z czterech celów, tj.: zakładanie nowych przedsiębiorstw, przyciąganie kapitału z zewnątrz, wspieranie rozwoju istniejących firm oraz rozwój innowacji i przedsiębiorczości¹⁹. Przy tym praktyka pokazuje, że wszystkie z nich zajmują się wsparciem procesów związanych z zakładaniem nowych firm oraz wspieraniem rozwoju istniejących podmiotów.

W rzeczywistości formy wsparcia przyjmują formę różnorodnych projektów o charakterze jednostkowym (incydentalnym), powtarzalnym lub organizowanym w formule otwartej (ciągłej). Część inicjatyw ma charakter wyłącznie intelektualny, dających różnokierunkową pomoc merytoryczną oraz motywujących do podejmowania inicjatyw przedsiębiorczych. Wśród nich wskazuje się na tworzenie punktów informacyjnych dla mikro i małych przedsiębiorstw, oferowanie usług konsultacyjnych i doradczych, podnoszenie jakości zasobów ludzkich w przedsiębiorstwach, kojarzenie partnerów biznesowych, wspieranie budowy klastrów i łańcuchów dostaw, budowę sieci współpracy, tworzenie centrów transferu technologii, tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości oraz parków przemysłowych i technologicznych²⁰.

Znacznie bardziej efektywne i inspirujące wydają się być jednak inicjatywy oferujące obok doradztwa, również pomoc finansową dla osób, które przekroczyły próg skłonności do ryzyka i podjęły wyzwanie związane z uruchomieniem własnego biznesu. Przy tym wyróżnić można dwie grupy finansowych produktów i instrumentów wspierających wstępne fazy rozwoju przedsiębiorczości,

¹⁹ W. Dziemianowicz, M. Mackiewicz, E. Malinowska, W. Misiąg, W. Tomalak, *Wspieranie przedsiębiorczości przez samorząd terytorialny*, Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Warszawa 2000, s. 14.

²⁰ B. Filipiak, J. Ruszyła, *Instytucje otoczenia biznesu. Rozwój, wsparcie...*, *op.cit.*, s. 63.

tj. zwrotne oraz bezzwrotne. W ramach instrumentów zwrotnych dodatkowo wyodrębnić można podgrupę produktów komercyjnych (np. kredyt) oraz preferencyjnych (np. niskooprocentowana pożyczka). Z punktu widzenia własności (pochodzenia) wskazać można na finansowanie z wykorzystaniem środków publicznych, prywatnych oraz wygenerowanych w ramach partnerstwa prywatno-publicznego²¹.

Moment wejścia Polski do Unii Europejskiej otworzył dostęp do szerokiego wachlarza możliwości finansowania rozwoju przedsiębiorczości za pośrednictwem dotacji. Będąc źródłem finansowania dotacja oferowana w ramach tzw. „programów unijnych”, jest instrumentem relatywnie „wymagającym”. Sam moment uzyskania poprzedzony jest skomplikowaną procedurą administracyjną, jak również późniejszy proces rozliczenia opatrzony jest szczegółową procedurą analityczną, mającą na celu weryfikację zgodności faktycznych wydatków z celami zdefiniowanymi na etapie wnioskowania. Złożoność procedur jednakże nie przeszkadza osobom zdeterminowanym do sięgania po tego rodzaju środki wspierające moment biznesowego startu.

Istota projektu „inicjatywa jest kobietą”

Przykładem projektu z założenia wpisującego się w system kreowania mikro przedsiębiorczości w Polsce jest cykliczny program o nazwie „Inicjatywa jest kobietą. ABC przedsiębiorczości”. Projekt finansowany jest ze środków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich, Działanie 6.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia. Instytucją wdrażającą projekt jest Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, podmiotem zarządzającym natomiast przebiegiem całości wsparcia jest Fundacja Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Projekt skierowany został do kobiet zameldowanych na terenie województwa lubelskiego, zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą i należących do jednej z grup:

1. bezrobotni zarejestrowani w Urzędzie Pracy,
2. nieaktywni zawodowo (niepracujący niezarejestrowani w Urzędzie Pracy),
3. nieaktywni zawodowo – uczący się,

²¹ A. Kłopotek, *Źródła finansowania wdrożeń innowacyjnych w przedsiębiorstwach w Polsce*, w: *Jak wdrażać innowacje technologiczne w firmie*, red. A. Sokołowska, S. Łobejko, A. Kłopotek, J. Brdulak, A. Rutkowska-Brdulak, K. Żbikowska, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2005, s. 89.

4. rolniczkę lub domowniczkę gospodarstw rolnych,
5. niepełnosprawni niepracujący.

Szczególna atrakcyjność projektu wynika z bogactwa instrumentów wsparcia, na jaki mogą liczyć osoby uczestniczące. Otóż w ramach oferty pomocowej, wszyscy uczestnicy otrzymują bardzo szerokie wsparcie doradczo-szkoleniowe (cykl szkoleń kompetencyjnych „Jak założyć własną firmę” w wymiarze 40 godzin, warsztaty „Moja pierwsza firma” w wymiarze 12 godzin oraz doradztwo indywidualne z zakresu przygotowania biznesplanu – 4 godziny). Ponadto, co stanowi najbardziej pożądaną przez uczestniczki wartość projektu, część z nich (około 2/3) może liczyć na:

1. przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości,
2. wsparcie pomostowe w postaci pomocy finansowej,
3. wsparcie pomostowe w postaci specjalistycznych usług doradczo-szkoleniowych.

Dodatkowo uczestniczkom przysługuje wsparcie w postaci: zwrotu kosztów opieki nad dzieckiem, materiałów szkoleniowych i dostępu do platformy e-learningowej, ubezpieczenia NW w czasie trwania szkoleń, możliwości korzystania ze stanowiska StartUp w celu przygotowania biznesplanu, promocji założonych przez uczestniczki projektu firm, poczęstunku podczas zajęć, a także zwrotu kosztów dojazdu na szkolenia²².

Z katalitycznego punktu widzenia najbardziej istotnym elementem wsparcia jest oczywiście, wspomniane wcześniej, dofinansowanie. Ubiegać się o nie mogą te uczestniczki projektu, które przygotowują biznesplan przedsięwzięcia według narzuconego wzorca i których pomysł na biznes uzyska pozytywną rekomendację komisji oceniającej, składającej się z przedstawicieli WUP w Lublinie, Fundacji UMCS oraz niezależnych ekspertów. Poziom dofinansowania, zgodnie z założeniami, nie może przekroczyć kwoty 40 000,00 zł lub 20 000,00 zł na osobę w przypadku spółdzielni lub spółdzielni socjalnej²³ (z wyjątkiem I-wszej edycji programu, gdzie wszystkie zakwalifikowane wnioskodawczynie otrzymały niemal jednakowe wsparcie w kwocie około 12 000,00 zł). Dodatkowo beneficjentki, które rozpoczęły działalność, ubiegać się mogą o wsparcie pomostowe. Jego wysokość nie może przekraczać równowartości minimalnego wynagrodze-

²² Szerzej patrz: <http://inicjatywajestkobieta.lublin.pl>.

²³ Punkt 4, podpunkt 4.1. Regulaminu uczestnictwa w projekcie wersja druga z 15.05.2009 „Inicjatywa jest kobietą. ABC przedsiębiorczości”, <http://inicjatywajestkobieta.lublin.pl/ijk2/docs/Regulamin.pdf>.

nia w gospodarce, obowiązującego na dzień wypłacenia dotacji²⁴. Przedstawione powyżej czynniki wsparcia spowodowały, iż program uzyskał szybko duże uznanie i wzbudził zainteresowanie wśród potencjalnych beneficjentek. Dotychczas zakończona została I edycja programu, dwie kolejne są w trakcie realizacji. Instytucja finansująca i zarządzająca planują również kolejne odsłony programu w przyszłości.

Efektywność projektu jako kreatora przedsiębiorczości

Skuteczność programu „Inicjatywa jest kobietą” ocenić można najpełniej analizując efekty pierwszej edycji programu. Edycja druga i trzecia są w trakcie realizacji i w ich przypadku podać można wyłącznie efekty cząstkowe oraz informację co do potencjalnych oczekiwań. Dane statystyczne obrazujące efektywność zakończonej edycji projektu zostały zamieszczone w tabeli 1.

Nadmienić należy, że mimo relatywnie skromnej akcji promocyjnej i informacyjnej do pierwszej edycji projektu zgłosiło się nieomal trzysta chętnych kobiet, zarówno z grupy bezrobotnych, jak i pracujących. Wstępną weryfikację formalną (ocenę spełnianych kryteriów administracyjnych) oraz merytoryczną (ocena a priori stopnia jakości planowanej aktywności gospodarczej) zakończyło pozytywnie 120 osób.

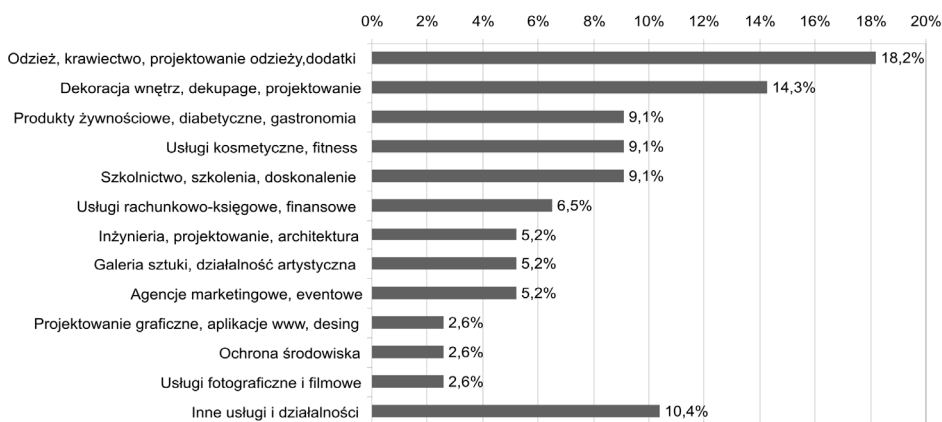
Tabela 1. Efekty poszczególnych szczebli I-szej edycji programu „Inicjatywa jest kobietą”

Wyszczególnienie	Efekty uzyskane na poszczególnych etapach projektu
Liczba zgłoszeń	294
Liczba wnioskodawców po ocenie formalnej i merytorycznej (zakwalifikowani do wsparcia merytorycznego)	120
Liczba kończących wsparcie doradcze	120
Liczba przyznanych dotacji	77
Średnia wartość dotacji	12 000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Fundacji UMCS w Lublinie.

²⁴ *Ibidem*, punkt 5, podpunkt 5.3.

Tyle samo także ukończyło wsparcie doradcze, natomiast 77 z nich przygotowało dla swoich przedsięwzięć zgodny z zasadami formalnymi i racjonalnymi biznesplan oraz zostało pozytywnie ocenionych przez komisję. Wszystkie te osoby otrzymały wsparcie finansowe mniej więcej w równych kwotach po około 12 000,00 zł. Wszystkie uruchomione w lutym 2008 r. przedsiębiorstwa, według danych monitoringowych Fundacji UMCS w Lublinie, funkcjonują do chwili obecnej (dłużej niż wynosił minimalny, zakładany czas trwałości poszczególnych przedsiębiorstw, ustalony na 12 miesięcy), realizując się w bardzo różnych „biznesach” (rysunek 1).

Rys. 1. Rodzaje działalności uruchomione w ramach I-szej edycji programu „Inicjatywa jest kobietą”

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Fundacji UMCS w Lublinie.

Zauważono nadto dodatkowy efekt synergiczny, mianowicie poszczególne beneficjentki w ramach własnych działalności często kooperują ze sobą, zapewniając sobie wzajemne wsparcie.

W kolejnych edycjach programu zmienione zostały zasady regulujące poziom przyznawanego wsparcia. Otóż zdecydowano, że dofinansowanie przyznane zostanie mniejszej liczbie osób, jednocześnie jego wysokość będzie niemal dwukrotnie wyższa do wartości środków przyznawanych w I edycji. Informacje o dotychczasowych i oczekiwanych efektach kolejnych edycji programu zamieszczono w tabeli 2.

Tabela 2. Planowane efekty II i III edycji programu „Inicjatywa jest kobietą”

Etapy programu	Edycja II (w trakcie realizacji)	Edycja III (wartości planowane)
Liczba zgłoszeń	307	363
Liczba wnioskodawców po ocenie merytorycznej (zakwalifikowani do wsparcia merytorycznego)	90	84
Liczba kończących wsparcie doradcze (wartość planowana)	60	56
Liczba przyznanych dotacji (planowana)	60	56
Średnia wartość dotacji (planowana)	26 000,00	27 000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Fundacji UMCS w Lublinie.

Wnioskodawczynie II i III edycji programu, na etapie wstępnej weryfikacji deklarowały również rodzaje planowanych do uruchomienia przez siebie przedsiębiorstw. Wśród nich występowały: biura projektowe, aranżacje wnętrz, biura rachunkowe, projektowanie ogrodów, studia pielęgnacji (usługi kosmetyczne), fryzjerstwo, gabinety psychologiczne (warsztaty, szkolenia miękkie, akademie rozwoju osobistego), restauracje, kawiarnie, bary, usługi finansowo-księgowo, kluby maluszka, sale zabaw dla dzieci, działalność artystyczna (projektowanie biżuterii, obrazy, organizowanie imprez plenerowych, kulturalnych). Typy działalności nie odbiegały więc zasadniczo od przedsiębiorstw uruchomionych w zakończonym cyklu.

Przygotowana jest również procedura, której celem będzie finansowa ocena efektywności programu (nakłady poniesione na realizację programu, a efekty generowane przez powstałe podmioty).

Podsumowanie

Najlepszą rekomendacją dla zarysowanego powyżej przedsięwzięcia jest fakt, iż uzyskało ono w konkursie „Dobre Praktyki EFS 2009” organizowanym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego tytuł „Najlepsza inwestycja w człowieka 2009”. Stanowi więc inicjatywę, postrzeganą jako efektywną i przyczyniającą się aktywnie do kreowania mikroprzedsiębiorczości na Lubelszczyźnie.

**WIRKSAMKEIT DER SCHAFFUNG VON MIKRO UNTERNEHMERISCHEN
AM BEISPIEL DER PROJEKT „INITIATIVE IST EINE FRAU”**

Zusammenfassung

Der Artikel beschreibt die Probleme, die mit dem Erstellen von Unternehmen und unternehmerische Initiative verbunden sind. In Insbesondere konzentriert sich auf Problemen, die mit der Errichtung und Betrieb von Mikro-Unternehmen zusammenhängen wurden. Präsentiert wurden die größten Hindernisse, auf die die Unternehmer in der Mikroebene stoßen. Am Ende wies darauf hin, die Wirksamkeit des Projekts auf die Unterstützung der Gründung von Kleinstunternehmen in der Provinz Lubelskie „Initiative ist eine Frau”.

Übersetzt von Robert Zajkowski